

**KLOOSTERKERK, DEN HAAG, DOMINICAANSE VESPERS.
ZONDAG 14 Oktober 2018. 17.00 uur.**

TEKST: 1 Koningen 19, 11-13.

‘Wat doe jij hier, Elia?’

Blijkbaar is zelfs de Eeuwige verbaasd, dat Elia deze ruime stilte of stille ruimte bereikt heeft, voorbij alle woorden, liturgieën, geloofszekerheden; zelfs voorbij de Thora en de Godsopenbaring, die aan Mozes was gegeven. De weg terug naar de berg, waar alles begon, betekende ook, dat Elia alle gevestigde Godsdienst letterlijk ‘achter de rug’ had. Op de berg moest Elia zelfs de God passeren, zoals die zich aan Mozes had geopenbaard: in zware storm, aardbeving en vuur. En hij moest zichzelf passeren, want op zijn klacht: ‘Ik alleen ben overgebleven en nu staan ze ook mij naar het leven’, wordt niet eens ingegaan. Dan blijft alleen de ruime leegte over ‘voorbij alle woorden’, het NIETS van de stilte, waarin de Eeuwige woont. Trouwens: ook de naam van de berg-van-de-openbaring is veranderd. De Sinaï heet in dit verhaal: de ‘Horeb’ en die naam heeft de connotatie van de leegte van een woestijn; van het ‘niets’.

‘O, Gij, voorbij alle dingen, hoe anders U noemen, Onnoembare, Gij’. Dichtte de heilige bisschop Gregorius van Nazianze in 380 na Chr. En een Boeddhistische wijsheid zegt: ‘voorbij gaan, voorbij gaan, voorbij gaan, zelfs het voorbij gaan voorbij gaan’.

Stiekem ben ik ervan overtuigd, dat als de dominicaanse mysticus Meister Eckhart o.p. (rond 1320) nu in deze kerk zou zitten, hij instemmend zou hebben geknikt. Want dat is het wat de Dominicaanse Rijnlandse mystiek al sinds 700 jaar tracht te bereiken: De ware Godheid, die niet te vangen is in onze woorden, hoe heilig ook, niet in onze liturgieën, hoe plechtig ook, niet in onze geloofszekerheden, hoe stevig verankerd ook.

In een preek durfde Meister Eckhart o.p. zelfs eens te zeggen: ‘Ik bid God iedere dag mij van God te verlossen’. Want juist dat menselijke woord ‘God’ is als een container: hoe veel verschillende menselijke interpretaties zijn er niet in dit woord geschoven en hoe veel ruzie hebben we niet gemaakt rond de betekenis van dit woord?

Maar dan: hoe te spreken met de Onnoembare? Hoe de Godheid te benaderen, die voorbij alle beelden is; die dus ook ons beeld van een

persoonlijke werkelijkheid overstijgt? Door die oneindige en onnoembare werkelijkheid een naam en een gezicht te geven: als brug-van-verbondenheid-en-liefde. Er 'GIJ' tegen zeggen, zoals Gregorius van Nazianze bad. De taal van de liefdesverbondenheid overbrugt de onoverbrugbare kloof tussen ons en de Onnoembare. Dan zeg ik: 'Onze Vader', of 'Moeder', of 'Liefste' (Johannes van het Kruis) of 'Zijne majesteit' (Theresa van Avila) Of 'Barmhartigheid', zoals Meister Eckhart o.p. graag zei.

En hij durfde in een andere preek dan ook te zeggen: 'Onze God is zo groots, dat Hij graag grootse dingen doet. Zo doet Hij niets liever dan zonden vergeven. En hoe groter ze zijn, hoe leuker Hij het vindt'. En elders: 'Ik dank God niet voor het feit, dat Hij mij bemint, want Hij kan gewoonweg niet anders. Ik dank Hem, dat ik mij soms kan overgeven aan die totale en onvoorwaardelijke liefde, die de Eeuwige is'.

En als u nu denkt, dat ook Maarten Luther zoiets bedoelde, dan heeft u het goed begrepen.

Misschien is dat wel de diepe oecumene: de eenheid van alles en allen in God beseffen, voorbij alle woorden, discussies, verschillende opvattingen, heilige overtuigingen, enz. De SJALOOM beseffen en binnengaan, die de Eeuwige is. En klinkt er een Goddelijk woord in die onnoembare stilte? Wie weet, als ik heel stil en aandachtig luister. Zoals Elia ten slotte deed.

Leo Raph. A. de Jong o.p.

=====